

БІЛОУС Валерія Юріївна,

здобувач вищої освіти 3 курсу юридичного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України

КОВАЛЬОК Анастасія Олександрівна,

здобувач вищої освіти 3 курсу юридичного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України

ГОРІСЛАВСЬКА Інна Вікторівна

науковий керівник, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного та господарського права Національного університету біоресурсів і природокористування України

(м. Київ, Україна)

ДОГОВІР ПРО ПОДІЛ СПАДЩИНИ

Для розподілу спадкового майна між кількома спадкоємцями передбачено окремий договір про поділ спадщини. Загалом, поняття договору визначається як письмово оформлена угода між двома чи більше сторонами стосовно вирішення питань, що стосуються конкретного предмету, об'єкта чи майна. Згідно зі звичайними правилами, договір – це певна домовленість сторін щодо чогось або когось, на конкретних умовах [1]. Таким чином, договір про поділ спадкового майна є різновидом договорів (правочинів), проте його відмінність полягає в тому, що його укладають: приво́ду спадкового майна; між спадкоємцями, котрі прийняли спадок, про що подали нотаріусу відповідні заяви.

Якщо процес спадкування стосується одного або двох спадкоємців, то здебільшого все зрозуміло, хто і що успадковує. Але коли спадкоємців багато, то потенційно виникають суперечки щодо спадщини. Такий договір укладають для врегулювання поділу спадкового майна між декількома спадкоємцями поза судовим порядком.[2]

Зокрема, наприклад справа № 195/49/22 у якій ОСОБА_1 звернулася до суду з позовом до ОСОБА_2 у якому просить поділити майно, що залишилося

після смерті ОСОБА_3, який помер та визнати за нею в порядку спадкування за законом право особистої приватної власності на квартиру загальною площею 39,4 кв.м., житловою площею 21,3 кв.м., яка розташована по АДРЕСА_1 та одночасно припинити право на частку на квартиру за відповідачем. Позовні вимоги обґрунтовує тим, що вона доводилася дочкою, а відповідач дружиною спадкодавцю. Вона фактично утримує квартиру після смерті батька, про порядок поділу майна не може домовитися з відповідачем, яка до того відмовляється брати участь в утриманні майна та оформлювати свої спадкові права, спільне володіння об'єктом окремо в частках вважає недоцільним. Суд у цій справі ухвалив рішення у задоволенні позовних вимог ОСОБА_1 до ОСОБА_2 про поділ спадкового майна та визнання права власності на майно - відмовити. На прикладі цієї справи можемо сказати що договір про поділ спадщини значно спрощує процес поділу, так як учасники договору можуть домовитись про свої умови, що є набагато краще ніж вирішувати ці питання в судовому провадженні [3].

Так само для простішого вирішення питання поділу спадкового майна, можна застосувати медіацію. Переваги медіації в подібних випадках: добровільність – сторони самі вільно обирають варіанти розділу, що сприяє уникненню тривалих судових розглядів; конфіденційність – усі перемовини у рамках медіації є таємними, що забезпечує захист особистої інформації учасників, гнучкість – сторони здатні дійти згоди, яка максимально враховує їхні потреби, без обмежень формалізованими правилами права, економія часу та ресурсів – судові процедури можуть тривати місяцями чи роками, тоді як медіація займає значно менше часу, збереження стосунків – критично важливо, коли сторони продовжують взаємодіяти в юридичному або сімейному контексті (наприклад, через наявність спільних дітей).

Сутність договору про розподіл спадку розкривається крізь призму його ключових характеристик: 1) укладається після закінчення терміну для прийняття спадку, проте до моменту видачі спадкоємцям свідоцтва про право

на спадок; 2) учасниками виступають спадкоємці, які прийняли спадок відповідно до процедури та строків, передбачених цивільним законодавством; 3) має другорядне, додаткове значення порівняно з функцією цивільно-правового договору, оскільки генерує юридичні наслідки у взаємодії з іншими правовими фактами; 4) за умови наявності насцитуруса договір може бути укладений лише після народження дитини; 5) розподіл спадку відбувається з урахуванням пріоритетного права окремих спадкоємців на виділення їм спадкового майна в натуральній формі. Договір про розподіл спадку відноситься до категорії договорів у сфері спадкового права, а його предметом є спадок як об'єкт цивільних прав. Правовстановлюючим документом на спадкове майно є не договір про розподіл спадку, а свідоцтво про право на спадщину, що видається нотаріусом на виконання цього договору. [4]

Список використаних джерел:

1. Цивільний кодекс України : Кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV : станом на 10 січ. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 04.05.2025).
2. Поділ спадщини за договором. *Advocate-neroda.com.ua*. URL: <https://advocate-neroda.com.ua/podil-spadshhyny-za-dogovorom> (дата звернення: 04.05.2025).
3. Ухвала Томаківського районного суду від 02.05.2022 у справі № 2/195/96/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103903790> (дата звернення: 04.05.2025).
4. Кухарєв О. Сутність договору про поділ спадщини та його місце в системі цивільно-правових договорів. *Вісник ХНУВС*. 2022. 7 квіт. С. 81–92.

Міністерство освіти і науки України
Національний університет біоресурсів і природокористування України
Юридичний факультет
Кафедра цивільного та господарського права

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРИВАТНОПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ**

тези доповідей учасників III Міжнародної науково-практичної конференції
присвяченої 127 річниці заснування Національного університету біоресурсів
і природокористування України
(м. Київ, 15 травня 2025 р.)

Київ 2025

За зміст та якість матеріалів відповідальними є автори публікацій.

Актуальні питання приватноправового регулювання в умовах євроінтеграції: тези доповідей учасників III Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 127-річниці заснування Національного університету біоресурсів і природокористування України (м. Київ, 15 травня 2025 року.) / За заг. ред. проф. О.Ю. Піддубного. Київ, 2025. 234 с.

У збірнику розміщено тексти наукових доповідей, присвячених дослідженню актуальних питань у сфері приватного права в Україні та перспектив його розвитку і вдосконалення в контексті євроінтеграції.

Розраховано на науковців, викладачів, аспірантів та здобувачів наукового ступеню, а також суддів, адвокатів та практикуючих юристів, спеціалістів у сфері приватного права.